

Niskie ceny ziemniaków nie tylko w Polsce

Od ponad czterdziestu lat powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce sukcesywnie maleje. Skala ograniczenia powierzchni uprawy jest bardzo duża, niespotykana w żadnym innym kraju europejskim. W latach 70-tych ubiegłego wieku ziemniaki zajmowały powierzchnię 3 mln ha, co stanowiło 18% udziału w strukturze zasiewów. Pod względem wysokości zbiorów byliśmy drugim producentem na świecie. W 2014 r. powierzchnia uprawy tej rośliny osiągnęła najniższy poziom i wynosiła 277 tys. ha, zbiory zaś 7,69 mln ton. Od 2016 r., według IHAR-PIB, powierzchnia uprawy ziemniaków ustabilizowała się na poziomie powyżej 300 tys. ha. Uwzględniając dodatkową powierzchnię uprawy w ogródkach przydomowych, która wynosiła ok. 8 tys. ha, całkowita powierzchnia uprawy wyniosła ok. 308 tys. ha.

Większość plantacji ziemniaków w Polsce sadi się w okresie od trzeciej dekady kwietnia do pierwszej dekady maja. W Europie Zachodniej zwykle już na początku marca rozpoczynają się nasadzenia bardzo wczesnych odmian ziemniaka. Wysokie ceny w sezonie 2016/2017 skłoniły rolników w większości krajów Europy Zachodniej do zwiększenia

powierzchni uprawy ziemniaków jadalnych, która w UE-5 (Niemcy, Belgia, Francja, Holandia i Wielka Brytania) w 2017 r. wyniosła ok. 579 tys. ton, co stanowiło wzrost o 4,6% w porównaniu z rokiem poprzednim. Natomiast powierzchnia uprawianych ziemniaków skrobiowych i sadzeniaków zmniejszyła się w UE-5 z 252 do 242 tys. ha, tj. o niespełna 4%.

Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej powierzchnia uprawianych ziemniaków wzrosła jedynie w Polsce, Bułgarii i na Łotwie. Wzrost areалу miał miejsce również w krajach skandynawskich. W skali całej UE-28 areal uprawy ziemniaków ogółem w 2017 roku wyniósł 1,74 mln ha, tj. o 2,4% powyżej poziomu z roku poprzedniego. Warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji w 2017 r. były na ogół sprzyjające uzyskiwaniu wysokich plonów zarówno w Europie Zachodniej, jak i w Środkowo-Wschodniej.

W rezultacie plony w Belgii i Francji wzrosły o 15 - 16%, a w Niemczech i Holandii o 2 - 3%. Spośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej najwyższy poziom plonów i ich wzrost miał miejsce w Polsce (o ok. 6% do 298 dt/ha). Zbiory ziemniaków ogółem w 2017

roku wzrosły w UE-28 z 56,9 do 62 mln t, tj. o ok. 9%. Według IE-RiGŻ, w UE-5 zbiory ziemniaków wyniosły 37 mln t i były o 10,5% większe niż w roku poprzednim. Należy podkreślić, że wzrost ten w dużej części wynikał ze zwiększonych zbiorów ziemniaków w Polsce. Zbiory w Polsce w 2017 roku wyniosły 9,5 mln ton i były prawie o 700 tys. większe niż w 2016 roku.

Z powodu wzrostu areálu, jak również wzrostu plonów zapasy ziemniaków są większe niż w poprzednim sezonie, również w odniesieniu do średniej pięcioletniej. Rekordowe zbiory zarówno w UE, jak i w Polsce przełożyły się na obniżenie ich cen. Ceny ziemniaków na rynku europejskim, jak również na polskim rynku, są nadal niskie, a ich poziom w dużym hurcie, w zależności od lokalizacji, jakości bulw i odmiany waha się w przedziale od 35 do 50 zł/dt. Dotyczy to także cen na Pomorskim Centrum Hurtowym „Rėnk” w Gdańsku-Barniewicach.

Utrzymuje się niski popyt zarówno na rynku wewnętrznym, jak i w eksporcie. Problemy z nadwyżkami ziemniaków są bardzo duże, mimo że ich jakość jest nie najlepsza, a ubytki i straty przy

przechowywaniu są większe niż w latach poprzednich. Wiele wskazuje na to, że bieżący sezon pod względem cen i dochodów będzie jednym z najgorszych dla producentów ziemniaków.

Import ziemniaków do Polski w pierwszych pięciu miesiącach bieżącego sezonu (lipiec - listopad 2017 roku) wyniósł 17,2 tys. ton i był o 16% większy w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2015/16. Import ziemniaków nie ma istotnego wpływu na kształtowanie się cen na krajowym rynku ziemniaków, gdyż towar z importu pojawia się wtedy, gdy nie ma jeszcze krajowych ziemniaków, a zanika, gdy się pojawiają. Ziemniaki importowane są z: Niemiec, Holandii, Hiszpanii, Grecji i Szwajcarii, a także z krajów Afryki Północnej: Egiptu, Maroka i Algierii. W imporcie ziemniaków obowiązują wymagania fitosanitarne i jakościowe.

Ekspert ziemniaków z Polski w okresie lipiec - listopad wyniósł 8,7 tys. ton i był o ok. 42% mniej-

szy w porównaniu z analogicznym okresem sezonu 2016/17. Większość polskich ziemniaków trafiało do konsumentów w krajach UE, gdzie wyeksportowano 4,9 tys. ton, wobec 8,2 tys. ton w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Wyeksportowano ziemniaki do Rumunii, chociaż znacznie mniej niż w latach poprzednich oraz do pozostałych krajów UE: na Łotwę, do Holandii i Wielkiej Brytanii.

Reasumując, można stwierdzić, że konsekwencją tak wysokich zbiorów są nadwyżki ziemniaków

na rynku, które w efekcie spowodowały obniżenie cen w skupie.

W najbliższym sezonie 2017/18 nie przewiduje się znaczących zmian w zakresie powierzchni uprawy zarówno w Europie, jak i w Polsce. Czynniki decydującymi o wysokości zbiorów, plonach i jakości w poszczególnych regionach będą warunki agrometeorologiczne. Natomiast rynek będzie decydował o poziomie cen.

Źródło: IERiGŻ, GUS

Tadeusz Plichta